

Ein uppskrift upp á almenna sparing

Einfaldari umsiting

Almenn umsiting í Føroyum kann lagast broyttum viðurskiptum uttan hon gerst vánaligari. Men treytin er, at umsitingin gerst einfaldari, heldur stjórin á Toll- og Skattstovuni

-Tað er einki at ivast í, at tað ber til at tillaga almennu umsitingina í Føroyum teimum broyttu viðurskiptum, uttan at vit fáa eina vánaligari umsiting, men hetta er eisini treytað av, at tað frá lóggávvaldinum verður áskannað, at neyðugt verður at gera einfaldari umsitingarligar skipanir.

Hetta sigur stjórin á Toll- og Skattstovu Føroya, Petur Alberg Lamhauge í fyrstu ársfrágreiðingini frá hesum rættiliga nýggja stovni. Og tað er júst út frá tí, at

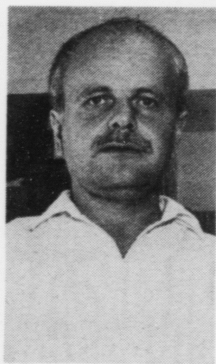
stovnurin er nýggjur, at stjórin kann tosa út frá egnum royndum.

Nógv lærrí fólk

1. juli í 1992 gjørdi landsstýrið av at leggja Føroya Tollstovu og Líkningsráðið saman í ein stovn frá 1. august at rokna. Seinri varð avgjørt at leggja umsitingina hjá Tórshavnar Líkningsnevnd aftr nýggja stovninum, sum fekk navn: Toll- og Skattstova Føroya.

Petur Alberg Lamhauge

sigur í formálinum til frágreiðingina, at umstøðurnar í landinum gjørdur tað neyðugt, beinanvegin at fara undir at tillaga stovnin eftir teimum broyttu umstøðum. Málið, tey settu sær á sumri í 1992, var at sleppa undan at seta nýggj fólk, hóast stovnurin eisini skuldi umsita meirvirðisgjaldsskipanina. Hetta gjørdur tey hóast serfrøðingarnar frammanundan høvdu sagt seg rokna við, at 18 nýggj fólk kravdust at umsita meirvirðisgjaldið.

Petur Alberg Lamhauge, stjórin á Toll- og Skattstovu Føroya sigur seg rokna við, at sparast kann innan almenna umsiting, uttan hon gerst vánaligari.
Mynd: Kalmar

Petur Alberg Lamhauge visir á, at í dag arbeidda tiggju fólk færri á Toll- og Skattstovu, enn tað tilsamans arbeidda á Líkningsarráðnum, Tollstovu og Líkningsráðiðini í Havn áðrenn samanleggingina.

Tí heldur stjórin á Toll- og Skattstovu seg kunna siga, at sparast kann innan almenna umsiting, men so er treytin eisini, at umsitingin gerst einfaldari.

tór.-

Nú vera færri skattakrónur eftirgívnar

Frá 1984 til 92 eftirgav og strikaði skattavaldið 13,5 milliónir

Flest øll tøl vóru munandi størri miðskeiðis í áttatiárunum enn tey vóru undan og eftir hesum gyltu árum. Ikki bert inntøkutølini hjá landinum vóru størri, men eisini tey tøl, sum vísa, hvussu mikið neyðugt hevur verið at strika og eftirgeva av skatti.

Tey trý árin frá 1986 til 1989 vóru stívlaga fimm milliónir strikaðar og eftirgívnar í skatti og rentum. Samanlagt eru frá 1984 til 92 eftirgívnar og strikaðar í

skatti og rentum 13,5 milliónir.

Tað seinasta árið, Toll- og Skattstovan hevur samlað yvirlikt yvir, er 1992. Hetta árið vóru eftirgívnar og strikaðar av skatti og rentum stívlaga 200.000 krónur.

Eftirgívin skattur er tá fólk søkja um at sleppa undan skattinum ella parti av honum, meðan strikaður skattur er hann, sum gjaldstovan ikki hevur kunnað heinta inn.

tór.-

Skattatrýstið í Føroyum:

Væl upp um tað hjá grannunum

Í fjør fór føroyska skattatrýstið upp um tað danska, sum annars er hitt hægsta innan ES. Í ár er tað enn hægri

Tað er ikki bert gott gamalt føroyskt grenj, tá fólk kærast sína neyð um skattin, tey skulu gjalda.

Í ársfrágreiðingini hjá Toll- og Skattstovu verður greitt frá skattatrýstinum. Har verður millum annað sagt, at føroyska skattatrýstið er vaksið sera nógv frá 1990 til 1993. Mált í mun til bruttutjóðar- og inntøkuna er tað, hetta tífarskeiðið, hækkað úr 44,6 og upp í 53,1 prosent. Enn hevur Toll- og Skattstovan ikki gjørt nakra met-

ing av, hvussu stórt skattatrýstið verður í ár, men so mikið er greitt, at tað verður væl hægri enn í fjør.

Skattastigin er hækkaður fyri inntøkur oman fyri 140.000 krónur og skattahámarkið er hækkað úr 50 og upp í 57 prosent. Kommunuskattirnir eru í miðal hækkaðir við trimum prosentum og figgjarogrnaravgjaldið verður galdandi fyri alt álmannakkaðrið. Løn- heddarávgjaldið verður innheintað fyri fyrstu ferð, hækkingin í arbeiðsloysisgjaldinum var ikki galdandi fyri alt 1993 og hækkingin í meirvirðisgjaldinum var galdandi frá 1. juli í fjør.

Toll- og Skattstovan sigur, at í 1993 var føroyska skattatrýstið komið væl upp um tey lond, vit vanligar samanbera okkum við.

Fyrirvarni við samanberingum

Toll- og Skattstovan sigur, at tá skattatrýst verður samanborið landanna millum, eru fyrirvarni at taka, tí ymskt er, hvussu lond flyta veitingar aftur til borgaran. Víst verður á, at Danmark hevur nakrar veitingar til skattgjaldaran, sum vit ikki hava í Føroyum. Millum annað tað tey kalla boligsikring, børnefamilieydelse, børnetilskud, ungdoms-

ydelser, friplads, efterløn, ATP o.s.fr.

Hinvegin hava vit í Føroyum havt afturgjaldingar til vinnuna, og her serlaga

fiskivinnuna, sum Danmark ikki hevur.

tór.-

Talva 2.2: Skattatrýst í prosent av BTÚ (BNP)

	1990	1991	1992	1993
Føroyar	44,1	41,9	44,6	54,4
Danmark	49,4	49,1	48,6	50,6
Bretland	35,7	35,3	34,2	33,6
Týskland	41,0	42,5	42,6	43,6
Háland	45,0	46,8	47,0	48,0
Beigia	42,3	42,1	42,8	48,2
Frakland	45,1	45,0	45,1	44,4
ES í miðal	39,2	41,0	41,1	41,9

Talvan visir skattatrýst í prosentum av bruttutjóðarinntøkuni. Her sæst, at Føroyar liggja nummar eitt, og hvussu mikið føroyska skattatrýstið er økt í mun til tað í øðrum londum. Talmyndin er úr ársfrágreiðingini hjá Toll- og Skattstovu.

MVG-eftirstøða: 45 milj.

25. mars hevur Toll- og Skattstovan gjørt upp, hvussu mikið er innkom- ið í meirvirðisgjaldi, og samstundis hvussu nógv, sum ikki er komið inn.

Yvirliktið sigur okkum

so mikið, at tilsamans eru innkomnar 529 milliónir. Tá er tað tikið frá, sum m.o. virkir og kommunur hava fingið afturgjaldið. Parturin av meirvirðisgjaldinum, sum stavar frá

keyp í handlum og av nýttum tænastrum heima er 378 milliónir. Av teimum, eru ikki færri enn 45 milliónir útstandandi. Hetta svarar til 11 prosent.

tór.-